

Tư tưởng Bác Hồ về Phật giáo trong giáo dục đạo đức thanh niên VN

ISSN: 2734-9195 07:05 24/11/2025

Bản thân Hồ Chí Minh là tấm gương về sự cần cù, giản dị, trân trọng giá trị lao động và sẵn sàng vượt qua mọi khó khăn để tìm đường cứu nước. Tư tưởng “vô ngã” của Phật giáo cũng song hành với quan niệm “chí công vô tư” của Người.

Tác giả: **Hoàng Hồng Đức (1)**

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

1. Dẫn nhập

Năm 2025 đánh dấu 80 năm **Cách mạng Tháng Tám** (1945-2025) và Quốc khánh 02/09, một cột mốc để nhìn lại sức mạnh kết hợp giữa khát vọng độc lập dân tộc và nền tảng đạo đức, văn hóa của người Việt. Trong dòng chảy đó, Phật giáo không chỉ là một truyền thống tôn giáo lâu đời mà còn là nguồn lực đạo đức, văn hóa góp phần định hình căn tính dân tộc và nuôi dưỡng sức mạnh đoàn kết.

(Ảnh: Internet)

Từ đầu Công nguyên, Phật giáo đã hòa nhập với tín ngưỡng bản địa, rạn vỡ ở các triều Đinh - Lê - Lý - Trần (2), tạo nên một “đạo - đời” gắn bó trong quản trị quốc gia và đời sống xã hội. Trong thế kỷ XX, tinh thần từ bi, hỷ xả, vô ngã, vị tha, cứu khổ cứu nạn đã khích lệ nhiều thế hệ Tăng Ni, Phật tử đồng hành cùng dân tộc trong sự nghiệp giành độc lập và bảo vệ Tổ quốc; nhiều cơ sở Phật giáo trở thành điểm tựa tinh thần, văn hóa và hoạt động cách mạng. Di sản ấy tiếp tục lan tỏa vào thời kỳ đổi mới, hội nhập, và chuyển đổi số hiện nay. Trong bối cảnh kinh tế thị trường, toàn cầu hóa và biến đổi xã hội nhanh chóng, Việt Nam gặt hái nhiều thành tựu nhưng cũng đối diện thách thức đạo đức: chủ nghĩa thực dụng, bạo lực học đường, lệch chuẩn trên không gian mạng, lối sống vị kỷ... đặc biệt tác động đến thanh niên, lực lượng then chốt của công nghiệp hóa, hiện đại hóa. Vì vậy, giáo dục đạo đức thanh niên trở thành yêu cầu cấp bách, cần những nguồn lực văn hóa tôn giáo có khả năng quy tụ, truyền cảm hứng và bền bỉ uốn nắn hành vi.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về Phật giáo là cơ sở tư tưởng quan trọng cho định hướng đó. Người nhất quán tôn trọng tự do tín ngưỡng, đề cao đoàn kết tôn giáo, coi Phật giáo là một bộ phận của văn hóa dân tộc, đồng thời nhấn mạnh sự gắn kết giữa lý tưởng giải phóng con người của cách mạng với giá trị đạo đức phổ quát của đạo Phật (từ bi, bác ái, hướng thiện). Từ góc nhìn văn hóa, Người khuyến khích phát huy những giá trị tốt đời, đẹp đạo, gắn đạo đức tôn giáo với việc xây dựng con người mới và xã hội mới. Vận dụng tinh thần đó, Đảng và Nhà nước

xác định tôn giáo là nhu cầu tinh thần của một bộ phận nhân dân, đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng trong khuôn khổ pháp luật; khuyến khích các giá trị văn hóa đạo đức tốt đẹp của tôn giáo tham gia xây dựng đời sống văn hóa và con người Việt Nam (3). Với Phật giáo, các hoạt động như khóa tu mùa hè, câu lạc bộ thanh niên Phật tử, thiện nguyện, bảo vệ môi trường, an sinh xã hội... đã và đang góp phần hình thành ý thức, tình cảm và thói quen đạo đức lành mạnh cho giới trẻ.

Trên nền tảng lý luận và thực tiễn ấy, bài viết hướng tới làm rõ vai trò đặc biệt của Phật giáo trong lịch sử cách mạng và trong kiến tạo đạo đức xã hội đương đại phân tích hệ giá trị Phật giáo - Hồ Chí Minh - văn hóa dân tộc như một khung chuẩn đạo đức cho thanh niên trong thời kỳ hội nhập và chuyển đổi xã hội.

2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về Phật giáo

2.1 Quan điểm toàn diện, nhân văn và khoa học

Hồ Chí Minh nhìn nhận Phật giáo như một bộ phận gắn bó với lịch sử dân tộc. Phật giáo được du nhập vào Việt Nam từ rất sớm và đã tồn tại, phát triển sâu sắc trong đời sống tinh thần của nhân dân Việt Nam suốt chiều dài lịch sử. Hồ Chí Minh nhìn nhận Phật giáo “trong tổng thể nền văn hóa dân tộc, như một bộ phận cấu thành nền văn hóa dân tộc” (4). Tôn trọng tự do tín ngưỡng, coi Phật giáo là tôn giáo giàu giá trị đạo đức và tinh thần yêu nước. Người luôn nêu cao và quán triệt chủ trương tôn trọng tự do tín ngưỡng tôn giáo và quyền tự do tín ngưỡng không tôn giáo của nhân dân. Ngay sau khi nước nhà độc lập, Hồ Chí Minh đã đề nghị Chính phủ tuyên bố tín ngưỡng tự do và đoàn kết lương giáo, khẳng định: “Thực dân và phong kiến thi hành chính sách chia rẽ đồng bào giáo và đồng bào lương để dễ thống trị. Tôi đề nghị Chính phủ ta tuyên bố tín ngưỡng tự do và lương giáo đoàn kết” (5). Sắc lệnh 234/SL năm 1955 do Người ký cũng nêu rõ: “Chính phủ đảm bảo quyền tự do tín ngưỡng và quyền tự do thờ cúng của nhân dân, không ai được xâm phạm quyền tự do ấy. Mỗi người Việt Nam đều có quyền theo một tôn giáo hoặc không theo một tôn giáo nào” (6). Người cũng nhận định: “Nước có độc lập thì đạo Phật mới dễ mở mang” (7). Trong tư tưởng của Người, Phật giáo là một tôn giáo giàu tình cảm yêu thương và yêu chuộng hòa bình, với lý tưởng nhân văn, bác ái... có thái độ tích cực trong cuộc đấu tranh cho sự bình đẳng, giải phóng con người (8). Người cũng khẳng định Phật giáo có nhiều yếu tố giá trị nhân văn, nhân bản sâu sắc về đạo đức và lối sống, mà hạt nhân là các tư tưởng “từ, bi, hỷ, xả”.

2.2 Tư tưởng “Phật giáo đồng hành cùng dân tộc”

Nhấn mạnh tinh thần nhập thế của Phật giáo, không chỉ dừng ở việc tu tập cá nhân mà còn tích cực gắn bó với vận mệnh dân tộc, tham gia vào công cuộc cứu nước và phụng sự xã hội. Phật giáo Việt Nam đã thể hiện tinh thần “nhập thế” khi tham gia vào sự nghiệp chính trị của quốc gia dân tộc, cùng đấu tranh giành hòa bình cho đất nước qua các triều đại Lý, Trần. Trong thời kỳ đấu tranh giành độc lập, nhiều tăng ni, Phật tử đã giác ngộ và trở thành chiến sĩ trên mặt trận dân tộc, biến chùa chiền thành cơ sở liên lạc và hoạt động cách mạng. Người từng nhiều lần gặp gỡ, động viên Tăng Ni yêu nước và đánh giá cao những đóng góp của Phật giáo trong kháng chiến. Hồ Chí Minh thể hiện lòng biết ơn và sự ngợi khen đối với đồng bào Phật giáo: “Trong cuộc kháng chiến cứu quốc, đồng bào Phật giáo đã làm được nhiều điều, tôi cảm ơn đồng bào và mong đồng bào cố gắng thêm, cố gắng mãi cho đến ngày trường kỳ kháng chiến nhất định thắng lợi” (9). Người cũng viết: “Tôi có lời ngợi khen các vị tăng, ni và tín đồ đã sẵn lòng nồng nàn yêu nước, hăng hái làm tròn nghĩa vụ của người công dân và xứng đáng là Phật tử” (10).

Hình mang tính minh họa

Người đích thân thăm chùa Quán Sứ, chùa Bà Đá, chùa Hương, và các chùa ở Nghệ Tĩnh. Người còn tiếp xúc với các đại biểu Phật giáo, ví dụ như hai lần tiếp đoàn đại biểu Phật giáo toàn quốc vào năm 1957 và tiếp đoàn đại biểu hợp Đại hội thành lập Hội Phật giáo Việt Nam thống nhất năm 1958. Người chủ trương đưa thành phần Phật giáo yêu nước tham gia vào Mặt trận Việt Minh, khẳng định: Việt Nam độc lập đồng minh không phải là một Đảng mà là một mặt trận toàn dân... bao gồm... Hội Phật giáo cứu quốc (11).

2.3 Giá trị đạo đức của Phật giáo trong tư tưởng Hồ Chí Minh

Từ thuở nhỏ, Hồ Chí Minh đã chịu ảnh hưởng sâu sắc từ truyền thống gia đình với những phẩm chất nhân ái, khoan dung, vị tha và lối sống thiện lương. Chính môi trường đó đã nuôi dưỡng ở Người tấm lòng từ bi, bao dung theo tinh thần Phật giáo. Lòng yêu nước của Người bắt nguồn từ sự trắc ẩn và tình thương đối với những kiếp người cùng khổ. Người thấm nhuần các giá trị “từ, bi, hỷ, xả” của đạo Phật luôn xót xa trước nỗi cơ cực của nhân dân, giữ hạnh vô ngã, sẵn sàng quên mình vì mọi người, và đề cao “đức hiếu sinh” không chỉ để ngăn chặn điều ác mà còn khơi dậy, bồi đắp phần thiện trong mỗi con người. Người nhắc tới giáo lý Phật giáo với sự tôn trọng và mong muốn học hỏi, kế thừa: “Phật Thích Ca dạy: Đạo đức là từ bi” (12). Lòng từ bi đó được Người hiện thực hóa trong cuộc sống, ví dụ như lời kêu gọi “Sẻ áo nhường cơm” năm 1945: “Lúc chúng ta nâng bát cơm mà ăn, nghĩ đến kẻ đói khổ, chúng ta không khỏi động lòng. Vậy tôi đề nghị với đồng bào cả nước và tôi xin thực hành trước: Cứ 10 ngày nhịn ăn một bữa, một tháng nhịn ăn ba bữa đem gạo đó để cứu dân nghèo... Tôi chắc rằng, đồng bào ta ai cũng sẵn lòng cứu khổ cứu nạn mà hăng hái hưởng ứng lời đề nghị nói trên” (13). Hồ Chí Minh nhìn nhận Đức Phật Thích Ca là bậc đại từ đại bi cứu khổ cứu nạn và là người từ bỏ mọi công danh, phú quý để cứu giúp chúng sinh, đặc biệt là những người lao động nghèo khổ (14). Tư tưởng “phụng sự nhân sinh” của Người gắn liền với các giá trị “cần - kiệm - liêm - chính”, “chí công - vô tư”. Khát vọng lớn nhất của Hồ Chí Minh là đem lại độc lập cho đất nước, tự do cho nhân dân và bảo đảm mọi người đều được ấm no, học hành. Dù không trực tiếp gắn các phẩm chất “cần - kiệm - liêm - chính”, “chí công - vô tư” với Phật giáo, nhưng những nguyên tắc tu tập của đạo Phật như rèn luyện bền bỉ, kiên nhẫn để đạt giác ngộ đã được Người thể hiện rõ trong lối sống và hành động. Bản thân Hồ Chí Minh là tấm gương về sự cần cù, giản dị, trân trọng giá trị lao động và sẵn sàng vượt qua mọi khó khăn để tìm đường cứu nước. Tư tưởng “vô ngã” của Phật giáo cũng song hành với quan niệm “chí công vô tư” của Người, đặt lợi ích chung của dân tộc lên trên lợi ích cá nhân.

3. Sự vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh trong chính sách và thực tiễn của Đảng hiện nay

Đảng và Nhà nước Việt Nam luôn khẳng định Phật giáo là một trong những tôn giáo lớn, có quá trình gắn bó mật thiết với dân tộc hơn hai nghìn năm, hòa hợp nhanh chóng với tín ngưỡng bản địa và hội nhập sâu sắc vào đời sống văn hóa tinh thần của người Việt. Trong các cuộc đấu tranh giành độc lập, nhiều Tăng

Ni, Phật tử đã giác ngộ giáo lý, thức tỉnh trước nỗi đau mất nước và đồng hành cùng nhân dân đứng lên đấu tranh. Phong trào Phật giáo năm 1963 ở miền Nam là dấu ấn đậm nét trong lịch sử đấu tranh giải phóng dân tộc (15). Chủ tịch Hồ Chí Minh nhiều lần bày tỏ lòng biết ơn đối với những đóng góp của đồng bào Phật giáo, khẳng định Phật giáo cứu quốc là một bộ phận của mặt trận toàn dân, góp phần củng cố khối đại đoàn kết dân tộc. Quan điểm coi tôn giáo là nhu cầu và quyền lợi tinh thần của một bộ phận nhân dân đã được quán triệt nhất quán, xem tôn giáo tồn tại lâu dài, chi phối đời sống văn hóa tinh thần và chứa đựng nhiều giá trị đạo đức phù hợp với lợi ích toàn dân cũng như công cuộc xây dựng xã hội mới.

(Ảnh: Internet)

Chính sách của Đảng và Nhà nước luôn tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, không tín ngưỡng của nhân dân, tạo điều kiện để các tôn giáo phát triển trong khuôn khổ Hiến pháp và pháp luật. Đối với Phật giáo, Nhà nước khuyến khích các hoạt động hướng tới đời sống thế tục như giáo dục, y tế, từ thiện; hỗ trợ mở rộng Học viện Phật giáo, các lớp Cao đẳng và Trung cấp Phật học; đồng thời lồng ghép kiến thức tôn giáo trong giáo dục nhằm nâng cao hiểu biết, nhận thức của toàn xã hội, đặc biệt là thế hệ trẻ, về các giá trị văn hóa và đạo đức Phật giáo. Những giá trị này, nhất là tinh thần từ bi và hướng thiện, được xem là nền tảng quan trọng để hình thành và phát triển nhân cách thanh niên. Trên thực tế, Phật giáo đã tích cực tham gia vào đời sống tinh thần xã hội thông qua hoạt động hoằng pháp, từ thiện, hướng thiện cho cộng đồng. Nhiều chùa trên cả nước tổ chức câu lạc bộ Thanh niên Phật tử, các khóa tu mùa hè và mùa Vu

Lan cho học sinh, sinh viên, giúp rèn luyện lòng nhân ái, sự kiên nhẫn, tinh thần biết ơn và ý thức trở thành công dân có ích. Các hoạt động cứu trợ thiên tai, giúp đỡ người khó khăn, cùng lối sống thân thiện với môi trường như ăn chay, phóng sinh đã góp phần điều chỉnh lối sống, hình thành nhân cách lành mạnh. Chùa chiền không chỉ là nơi thờ tự mà còn là không gian sinh hoạt văn hóa cộng đồng, duy trì truyền thống, gắn kết mọi tầng lớp nhân dân và nuôi dưỡng tinh thần hướng thiện.

Sự phối hợp giữa Giáo hội Phật giáo Việt Nam (GHPGVN) và các tổ chức chính trị - xã hội được chú trọng nhằm phát huy vai trò Phật giáo trong công tác thanh niên. Kể từ khi thành lập năm 1981, GHPGVN đã thống nhất tổ chức và hoạt động theo Hiến chương được Nhà nước công nhận. Các Ban chuyên môn như Hoàng pháp, Giáo dục, Hướng dẫn Phật tử tập trung truyền bá giá trị đạo đức Phật giáo, tiếp cận tâm lý thanh thiếu niên và thích ứng với yêu cầu xã hội hiện đại. Chức sắc Phật giáo giữ vai trò nòng cốt, là tấm gương đạo hạnh và trực tiếp hướng dẫn, giảng dạy, quản lý Gia đình Phật tử. Nhà nước ban hành nhiều văn bản pháp lý tạo hành lang cho Phật giáo hoạt động theo phương châm “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, đồng thời ngăn chặn mọi hành vi lợi dụng tôn giáo để chống phá. Công tác vận động quần chúng Phật tử, chăm lo đời sống vật chất và tinh thần, đào tạo cán bộ chuyên trách và phát triển đảng viên trong đồng bào Phật giáo được xem là những giải pháp bền vững nhằm củng cố lòng tin của tín đồ vào sự lãnh đạo của Đảng và Nhà nước, qua đó phát huy mạnh mẽ hơn nữa vai trò của Phật giáo trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

4. Đạo đức Phật giáo và vai trò trong giáo dục thanh niên Việt Nam

Phật giáo, với lịch sử hơn 2.000 năm tại Việt Nam, đã hòa quyện vào văn hóa dân tộc và để lại một hệ thống đạo đức nhân văn sâu sắc. Những giá trị cốt lõi như từ bi, hỷ xả, trí tuệ, vô ngã, nhân quả đóng vai trò quan trọng trong định hướng nhân cách con người, đặc biệt là thế hệ trẻ. “Từ” là đem lại niềm vui, “Bi” là lòng thương xót cứu giúp khi thấy khổ đau, “Hỷ” là niềm vui trước hạnh phúc của người khác, “Xả” là buông bỏ cố chấp và không vướng mắc. Tư tưởng vô ngã giúp con người giảm bớt vị kỷ, hướng đến lợi ích chung; luật nhân quả, nghiệp báo và luân hồi nhắc nhở rằng mọi hành động đều để lại kết quả, khuyến khích làm thiện, tránh ác và sống có trách nhiệm. Trong Tam học “Giới - Định - Tuệ”, trí tuệ giữ vai trò dẫn đường, giúp con người nhận rõ đúng sai và đạt giác ngộ. Song song đó, Phật giáo khuyến khích lối sống giản dị, thanh bạch, “thiểu dục, tri túc”, tôn trọng sự sống, trung thực, chung thủy, minh mẫn,

và gắn bó trách nhiệm với gia đình, cộng đồng thông qua hành động thiện nguyện, cứu khổ cứu nạn.

Hình mang tính minh họa

Tuy nhiên, giáo dục đạo đức thanh niên hiện nay đứng trước nhiều thách thức. Tác động hai mặt của kinh tế thị trường và toàn cầu hóa vừa tạo điều kiện cho sự năng động, sáng tạo, vừa làm nảy sinh lối sống thực dụng, coi trọng vật chất, đề cao cái tôi cá nhân. Một bộ phận thanh niên thiếu lý tưởng, thờ ơ với cộng đồng, vi phạm pháp luật hoặc sa ngã vào tệ nạn xã hội. Bên cạnh đó là ảnh hưởng tiêu cực của văn hóa ngoại lai, mặt trái của mạng xã hội, sự gia tăng mê tín dị đoan và thương mại hóa tôn giáo. Trong bối cảnh ấy, nhu cầu định hướng giá trị sống, khơi dậy khát vọng cống hiến và phát triển toàn diện về thể lực, trí lực, tâm lực trở nên cấp thiết. Thanh niên cần được bồi dưỡng lòng yêu nước, nhân ái, trung thực, ý chí phấn đấu, đồng thời có một chỗ dựa tinh thần vững chắc để vượt qua áp lực và biến động của cuộc sống. Với hệ thống giáo lý giàu tính nhân văn và gần gũi văn hóa Việt Nam, Phật giáo có vai trò đặc biệt trong định hướng đạo đức cho thanh niên. Thông qua các hoạt động tu học, sinh hoạt đạo tràng, câu lạc bộ Thanh niên Phật tử, khóa tu mùa hè, trại hè, giới trẻ được rèn luyện lòng nhân ái, biết ơn, kiên nhẫn, sống giản dị và hình thành lý tưởng sống. Các khóa tu còn giúp họ tập kỹ năng tự lập, hạn chế lệ thuộc vào công nghệ, rèn nề nếp sinh hoạt và phát triển kỹ năng sống. Vai trò này càng hiệu quả khi có sự phối hợp giữa nhà chùa, gia đình, nhà trường và tổ chức Đoàn - Hội. Giáo hội Phật giáo Việt Nam với các ban chuyên môn như Hoàng pháp, Giáo dục, Hướng dẫn Phật tử vừa truyền bá giáo lý, vừa tiếp cận tâm lý thanh thiếu niên, đào tạo chức sắc làm gương sáng và triển khai nhiều hoạt động thiện nguyện, giáo dục, y tế.

Đạo đức Phật giáo còn khơi dậy tinh thần yêu nước, phụng sự cộng đồng, sống có trách nhiệm và tránh xa tệ nạn xã hội. Với tôn chỉ “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, Phật giáo tiếp nối truyền thống đồng hành cùng dân tộc trong sự nghiệp dựng nước, giữ nước và phát triển xã hội. Những hoạt động như cứu trợ thiên tai, bảo vệ môi trường, tổ chức lễ Vu Lan báo hiếu, ăn chay, phóng sinh vừa góp phần giữ gìn truyền thống, vừa nuôi dưỡng tình yêu quê hương và tinh thần hướng thiện. Nhờ đó, thanh niên được củng cố niềm tin, lý tưởng đạo đức, ý thức xây dựng xã hội dân chủ, công bằng, văn minh.

5. Kết luận

Tư tưởng Hồ Chí Minh về Phật giáo mang giá trị bền vững và nhân văn sâu sắc, vừa tôn trọng tự do tín ngưỡng, vừa đề cao những giá trị đạo đức “từ, bi, hỷ, xả” gắn bó mật thiết với truyền thống dân tộc. Trong giai đoạn hiện nay, việc vận dụng tư tưởng đó để phát huy vai trò của Phật giáo trong giáo dục đạo đức thanh niên không chỉ là định hướng chiến lược mà còn là một yêu cầu thực tiễn cấp thiết. Để đạt hiệu quả, cần tăng cường sự phối hợp giữa Giáo hội Phật giáo Việt Nam và các tổ chức thanh niên, phát triển mô hình “khóa tu đạo đức mùa hè” cho học sinh, sinh viên trên phạm vi toàn quốc, đồng thời lồng ghép giáo lý Phật giáo vào chương trình giáo dục đạo đức và kỹ năng sống. Bên cạnh đó, Nhà nước cần xây dựng hành lang pháp lý và bố trí nguồn lực hỗ trợ các hoạt động giáo dục mang yếu tố tôn giáo theo hướng hướng thiện; chú trọng đào tạo đội ngũ tăng ni có khả năng hoằng pháp, giáo dục thanh thiếu niên trong thời đại số. Công tác truyền thông cũng cần được đẩy mạnh thông qua việc tuyên truyền gương tăng ni, Phật tử trẻ sống đẹp, sống có ích, cũng như phát triển các kênh truyền thông Phật giáo số hóa dành riêng cho giới trẻ. Chỉ với sự phối hợp đồng bộ giữa Đảng, Nhà nước, Giáo hội và các tổ chức xã hội, chúng ta mới có thể xây dựng được một thế hệ trẻ Việt Nam vừa có trí tuệ, vừa giàu đạo đức và lý tưởng sống cao đẹp, đáp ứng yêu cầu của thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa và hội nhập quốc tế.

Tác giả: **Hoàng Hồng Đức**

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

Chú thích:

1) Trường Đại học KHXH&NV, ĐHQGHN.

2) Nguyễn Thị Thùy Trang (2025), “Vai trò của Phật giáo trong việc xây dựng quốc gia Đại Việt thời Lý – Trần”, Tạp chí Nghiên cứu Phật học, truy xuất từ <https://tapchinghiencuuphathoc.vn/vai-tro-cua-phat-giao-trong-viec-xay-dung-quoc-gia-dai-viet-thoi-ly-tran.html>, truy cập ngày 10/08/2025.

3) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.73.

4) Đỗ Thị Hà (2007), Tư tưởng Hồ Chí Minh về Phật giáo và sự vận dụng tư tưởng đó của Đảng ta trong giai đoạn hiện nay, Luận văn Thạc sĩ Triết học, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân Văn, ĐHQG Hà Nội, tr.45.

5) Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Tập 4, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.8.

6) Sắc lệnh số 223/SL ngày 14/6/1955 của Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, truy xuất từ <https://vbpl.vn>, truy cập ngày 10/08/2025

7) Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Tập 5, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.228.

8) Lê Văn Lợi (2022), “Chủ tịch Hồ Chí Minh với việc kế thừa, phát huy giá trị của Phật giáo trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và phát triển đất nước”, Tạp chí Nghiên cứu Tôn giáo, số 1 (217), tr.62-80.

9) Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Tập 5, Sđd, tr.228.

10) Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Tập 10, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.472.

11) Lê Minh Phong (2025), “Quan điểm Hồ Chí Minh về vai trò của Phật giáo”, Tạp chí Nghiên cứu Phật học, truy xuất từ <https://tapchinghiencuuphathoc.vn/quan-diem-ho-chi-minh-ve-vai-tro-cua-phat-giao.html>, truy cập ngày 10/08/2025.

12) Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Tập 7, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội, tr.95.

13) Hồ Chí Minh (2011), Toàn tập, Tập 4, Sđd, tr.33.

14) Đinh Văn Viễn (2021), “Hồ Chí Minh và các giá trị đạo đức Phật giáo”, Tạp chí Nghiên cứu Phật học, truy xuất từ <https://tapchinghiencuuphathoc.vn/ho-chi-minh-va-cac-gia-tri-dao-duc-phat-giao.html>, truy cập ngày 10/08/2025.

15) Lê Cung (2005), *Phong trào Phật giáo miền nam Việt Nam năm 1963*, Nxb. Thuận Hóa, Huế.

Tài liệu tham khảo:

1] Lê Cung (2005), *Phong trào Phật giáo miền nam Việt Nam năm 1963*, Nxb. Thuận Hóa, Huế.

2] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

3] Đỗ Thị Hà (2007), Tư tưởng Hồ Chí Minh về Phật giáo và sự vận dụng tư tưởng đó của Đảng ta trong giai đoạn hiện nay, *Luận văn Thạc sĩ Triết học*, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân Văn, ĐHQG Hà Nội.

4] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Tập 4, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

5] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Tập 5, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

6] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Tập 7, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

7] Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Tập 10, Nxb. Chính trị Quốc gia Sự thật, Hà Nội.

8] Lê Văn Lợi (2022), “Chủ tịch Hồ Chí Minh với việc kế thừa, phát huy giá trị của Phật giáo trong sự nghiệp giải phóng dân tộc và phát triển đất nước”, Tạp chí *Nghiên cứu Tôn giáo*, số 1 (217).

9] Lê Minh Phong (2025), “Quan điểm Hồ Chí Minh về vai trò của Phật giáo”, Tạp chí *Nghiên cứu Phật học*, truy xuất từ <https://tapchinghiencuuphathoc.vn/quan-diem-ho-chi-minh-ve-vai-tro-cua-phat-giao.html>, truy cập ngày 10/08/2025.

10] Sắc lệnh số 223/SL ngày 14/6/1955 của Chủ tịch nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, truy xuất từ <https://vbpl.vn>, truy cập ngày 10/08/2025.

11] Nguyễn Thị Thùy Trang (2025), “Vai trò của Phật giáo trong việc xây dựng quốc gia Đại Việt thời Lý - Trần”, Tạp chí *Nghiên cứu Phật học*, truy xuất từ <https://tapchinghiencuuphathoc.vn/vai-tro-cua-phat-giao-trong-viec-xay-dung-quoc-gia-dai-viet-thoi-ly-tran.html>, truy cập ngày 10/08/2025.

12] Đinh Văn Viễn (2021), “Hồ Chí Minh và các giá trị đạo đức Phật giáo”, Tạp chí *Nghiên cứu Phật học*, truy xuất từ <https://tapchinghiencuuphathoc.vn/ho-chi-minh-va-cac-gia-tri-dao-duc-phat-giao.html>, truy cập ngày 10/08/2025.